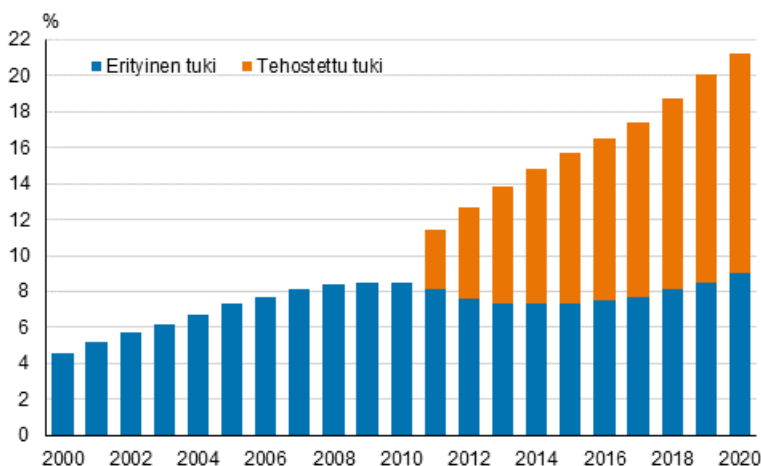

Erityisopetus 2020

Tehostettu tai erityinen tuki joka viidennellä peruskoululaisella

Peruskoulun oppilaista 21,3 prosenttia sai tehostettua tai erityistä tukea syksyllä 2020. Tehostettua tukea sai 69 300 eli 12,2 prosenttia peruskoulun oppilaista ja erityistä tukea 51 100 eli 9,0 prosenttia peruskoulun oppilaista. Tehostetun tuen oppilaiden osuus oli 0,7 prosenttiyksikköä suurempi ja erityisen tuen oppilaiden osuus 0,5 prosenttiyksikköä suurempi kuin edellisenä vuotena. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen koulutustilastoista.

Tehostettua ja erityistä tukea saaneiden peruskoululaisten osuus kaikista peruskoululaisista 2000–2020, % 1)

1) Ennen vuotta 2011 erityisopetukseen otetut ja siirretyt oppilaat on rinnastettu erityistä tukea saaneisiin oppilaisiin.

Syksyllä 2020 peruskoulun esi-, perus- ja lisäopetuksessa oli 566 600 oppilasta, joista poikia oli 51 ja tyttöjä 49 prosenttia.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Näistä oppilas voi saada kerrallaan vain yhden tasoista tukea. Peruskoulun erityisopetustilasto sisältää tietoja enimmäkseen [tehostetusta ja erityisestä tuesta](#). Lisäksi tilastossa on tietoa yleisenä tukena järjestetystä osa-aikaisesta erityisopetuksesta.

Erityiskoulujen erityisryhmissä entistä harvempi oppilas

Erityistä tukea saaneista oppilaista 6,5 prosentilla opetus annettiin kokonaan erityiskoulun erityisryhmässä tai -luokassa syksyllä 2020. Kokonaan erityiskoulun erityisryhmässä tai -luokassa opetuksensa saavien osuus on pienentynyt vuosittain; vuonna 2020 osuus oli 6,8 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2011. Muun kuin erityiskoulun erityisryhmässä tai -luokassa kokonaan opetuksensa saavien osuus pysyi vuonna 2020 edellisen vuoden tasolla, 27 prosentissa.

Erityistä tukea saaneista oppilaista 34 prosenttia sai opetuksensa kokonaan erityisryhmässä tai -luokassa ja 32 prosentilla oppilaista 80-100 prosenttia opetuksesta oli yleisopetuksen ryhmässä. Loput 34 prosenttia sai osan opetuksestaan yleisopetuksen ryhmässä ja osan erityisryhmässä.

Tilastokeskus on ottanut syksystä 2020 alkaen opetuksen toteutuspaikan tilastoinnissa käyttöön uudet luokittelevat ryhmät. Erityiskoulua, -luokkaa tai -ryhmää kuvaavat luokat ovat samat kuin aiempina vuosina. ”Opetus kokonaan yleisopetuksen ryhmässä” on korvattu luokalla ”Opetuksesta 80-100 prosenttia yleisopetuksen ryhmässä”, joka sisältää inklusion määritelmän 80 prosenttia tai enemmän yleisopetuksen ryhmässä.

Erityisen tuen oppilaista 22 prosentilla oli pidennetty oppivelvollisuus syksyllä 2020. Vuoden 2020 tiedon vertailukelpoisuuteen aiempien vuosien tietoihin on voinut vaikuttaa tietolähteen muutos.

Osa-aikainen erityisopetus ja tukiopetus lisääntyivät

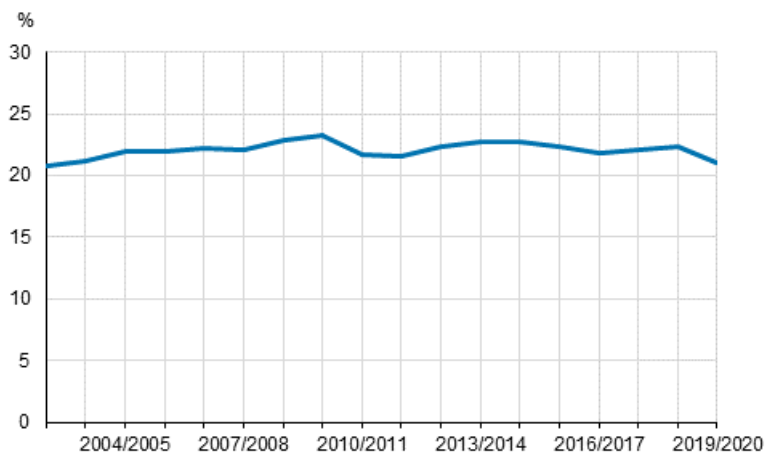
Tehostettua tukea syksyllä 2020 saaneista oppilaista 78 prosentilla tukeen sisältyi osa-aikaista erityisopetusta, 58 prosentilla tukiopetusta, 37 prosentilla avustajapalveluita, 3 prosentilla tulkitsemispalveluja ja 5 prosentilla erityisiä apuvälineitä. Erityistä tukea saaneista oppilaista 46 prosentilla tukeen sisältyi osa-aikaista erityisopetusta, 42 prosentilla tukiopetusta, 57 prosentilla avustajapalveluita, 6 prosentilla tulkitsemispalveluja ja 10 prosentilla erityisiä apuvälineitä.

Syksyllä 2020 sekä tehostetussa että erityisessä tuessa kasvoivat osa-aikaisen erityisopetuksen ja tukiopetuksen osuudet edellisestä vuodesta: erityisessä tuessa osa-aikainen erityisopetus kasvoi 5 prosenttiyksikköä ja tukiopetus 6 prosenttiyksikköä, tehostetussa tuessa molemmat kasvoivat noin 4 prosenttiyksikköä.

Peruskoululaisista 21 prosenttia sai osa-aikaista erityisopetusta

Lukuvuonna 2019–2020 osa-aikaista erityisopetusta sai kaikkiaan 118 700 oppilasta, joka oli 21 prosenttia syksyn 2019 peruskoululaisista. Osuus on 1,2 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisenä lukuvuotena.

Osa-aikaista erityisopetusta saaneiden peruskoululaisten osuus kaikista peruskoululaisista lukuvuosina 2002/2003–2019/2020, %

Syksyllä 2019 osa-aikainen erityisopetus sisältyi 47 800 oppilaan tehostettuun tukeen ja 19 800 oppilaan erityiseen tukeen. Vähennyslaskun avulla voidaan päätellä, että osa-aikaista erityisopetusta lukuvuonna 2019–2020 saaneista 118 700 oppilaasta noin 51 100 eli 43 prosenttia sai osa-aikaista erityisopetusta yleisenä tukena.

Ainakin 29 prosentille peruskoululaisista jonkinlaista oppimisen tukea

Käytettävissä olevien tilastojen mukaan ainakin 29,2 prosenttia syksyn 2019 peruskoulun oppilaista sai jonkinlaista tukea lukuvuonna 2019–2020. Osuus on 0,7 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisellä vuotena, mutta saman verran kuin kaksi vuotta aiemmin.

Tehostettua tukea, erityistä tukea tai osa-aikaista erityisopetusta yleisenä tukena sai lukuvuonna 2019–2020 yhteensä 164 588 oppilasta. Osa-aikaisen erityisopetuksen lisäksi yleistä tukea saatettiin antaa myös muilla tavoin, mutta nämä muut yleisen tuen tukimuodot eivät sisälly Tilastokeskuksen erityisopetustilastoon.

Kaikissa Manner-Suomen maakunnissa aiempaa suuremmalle osalle tukea

Vuonna 2020 tehostettua tukea järjestettiin edellisvuotista useammalle oppilaalle kaikissa Manner-Suomen maakunnissa. Kehitys on ollut samansuuntaista kaikissa Manner-Suomen maakunnissa vuodesta 2011, jolloin kolmiportainen tukijärjestelmä otettiin käyttöön. Tehostettua tukea saaneiden oppilaiden osuus oli suurin Pohjois-Karjalassa ja pienin Lapissa. Tehostettua tukea saaneiden oppilaiden osuus kaikista oppilaista oli eri maakunnissa 11–14 prosenttia.

Erityistä tukea saaneiden oppilaiden osuus peruskoulun oppilaista vaihteli maakunnittain 4–14 prosentin välillä. Erityistä tukea saaneiden osuus Manner-Suomen maakunnista oli pienin Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla ja suurin Kymenlaaksossa. Ahvenanmaalla erityistä tukea saaneiden osuus oli 4 prosenttia.

Manner-Suomen maakunnista suurin tehostetun ja erityisen tuen saajien yhteenlaskettu osuus löytyi Kymenlaaksosta, jossa tehostettua tai erityistä tukea sai 27 prosenttia peruskoululaisista. Pienin tuen saajien yhteenlaskettu osuus oli Pohjois-Pohjanmaalla, 16 prosenttia.

Tutkintoon johtavassa ammatillisessa koulutuksessa erityistä tukea 34 900 opiskelijalle vuonna 2020

Vuonna 2020 tutkintoon johtavan ammatillisen koulutuksen opiskelijoista 34 900 sai erityistä tukea, mikä on 11,2 prosenttia ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärästä. Suurin osa, 87 prosenttia, opiskeli ammatillisissa oppilaitoksissa. Ammatillisissa erityisoppilaitoksissa opiskeli 11,3 prosenttia erityisen tuen saajista.

Erityistä tukea sai vuonna 2020 kaikkiaan 34 500 ammatillisen perustutkintokoulutuksen opiskelijaa. Osuus on 15 prosenttia kaikista ammatillisen perustutkintokoulutuksen opiskelijoista. Ammattitutkintokoulutuksessa erityistä tukea sai 0,7 prosenttia ja erikoisammattitutkintokoulutuksessa 0,1 prosenttia opiskelijoista.

Erityisen tuen saajista miehiä oli 53 prosenttia ja naisia 47 prosenttia vuonna 2020. Ammatillisessa koulutuksen opiskelijoista miehiä oli 49 prosenttia ja naisia 51 prosenttia vuonna 2020. Miesopiskelijoista kaikkiaan 12 prosenttia sai erityistä tukea, naisista 10 prosenttia.

Tilastokeskus on muuttanut tutkintoon johtavan ammatillisen koulutuksen erityisen tuen tilastointia tilastovuodesta 2019 alkaen. Erityisen tuen tiedot ovat nyt koko kalenterivuodelta ammatillisesta perustutkintokoulutuksesta, ammattitutkintokoulutuksesta ja erikoisammattitutkintokoulutuksesta.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Tehostettua tai erityistä tukea saaneet peruskoulun oppilaat 2020	6
Liitetaulukko 2. Tehostettua tai erityistä tukea saaneiden peruskoulun oppilaiden saama osa-aikainen erityisopetus, tukiopetus, avustajapalvelut, tulkitsemispalvelut sekä erityiset apuvälineet 2020	6
Liitetaulukko 3. Tehostettua tukea saaneet peruskoulun oppilaat 2011–2020	6
Liitetaulukko 4. Erityistä tukea saaneet peruskoulun oppilaat opetuksen toteutuspaikan mukaan 2020	7
Liitetaulukko 5. Erityistä tukea saaneet peruskoulun oppilaat 1995–2020	8
Liitetaulukko 6. Osa-aikaista erityisopetusta saaneet peruskoulun oppilaat lukuvuodesta 2001–2002 lukuvuoteen 2019–2020	9
Liitetaulukko 7. Tehostettua tai erityistä tukea saaneet peruskoulun oppilaat maakunnittain 2020	10
Liitetaulukko 8. Erityistä tukea saaneet opiskelijat tutkintoon johtavassa ammatillisessa koulutuksessa opetuksen toteutuspaikan mukaan 2019–2020	10
Laatuseloste: Erityisopetus.....	11

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Tehostettua tai erityistä tukea saaneet peruskoulun oppilaat 2020

Vuosiluokat/ sukupuoli	Tehostettua tukea saaneet oppilaat		Erityistä tukea saaneet oppilaat		Tehostettua tai erityistä tukea saaneet oppilaat		Peruskoulun oppilasmäärä
	Yhteensä	Osuus peruskoulun oppilasmäärästä, %	Yhteensä	Osuus peruskoulun oppilasmäärästä, %	Yhteensä	Osuus peruskoulun oppilasmäärästä, %	
Esiopetus	432	4,0	654	6,1	1 086	10,1	10 793
Vuosiluokat 1–6	45 747	12,3	31 370	8,4	77 117	20,8	371 364
Vuosiluokat 7–9	23 077	12,5	18 996	10,3	42 073	22,9	183 919
Lisäopetus	55	11,1	66	13,3	121	24,4	496
Yhteensä	69 311	12,2	51 086	9,5	120 397	21,3	566 572

Liitetaulukko 2. Tehostettua tai erityistä tukea saaneiden peruskoulun oppilaiden saama osa-aikainen erityisopetus, tukiopetus, avustajapalvelut, tulkitsemispalvelut sekä erityiset apuvälineet 2020 ¹⁾

Oppilaan tuki sisältäen	Tehostettua tukea saaneet oppilaat	Osuus tehostettua tukea saaneista oppilaista, %	Erityistä tukea saaneet oppilaat	Osuus erityistä tukea saaneista oppilaista, %	Tehostettua tai erityistä tukea saaneet oppilaat	Osuus tehostettua tai erityistä tukea saaneista oppilaista, %
Osa-aikaista erityisopetusta	53 726	77,5	23 671	46,3	77 397	64,3
Tukiopetusta	39 964	57,7	21 447	42,0	61 411	51,0
Avustajapalveluja	25 867	37,3	28 959	56,7	54 826	45,5
Tulkitsemispalveluja	1 832	2,6	2 788	5,5	4 620	3,8
Erityisiä apuvälineitä	3 662	5,3	5 029	9,8	8 691	7,2

1) Oppilaan saama tehostettu tai erityinen tuki voi sisältää useita tukimuotoja, esimerkiksi sekä osa-aikaista erityisopetusta että avustaja- ja/tai tulkitsemispalveluja.

Liitetaulukko 3. Tehostettua tukea saaneet peruskoulun oppilaat 2011–2020

Vuosi	Esiopetus	Vuosiluokat 1–6	Vuosiluokat 7–9	Lisäopetus	Yhteensä	Osuus peruskoulun oppilasmäärästä, %	Peruskoulun oppilasmäärä
2011	240	12 295	5 324	97	17 956	3,3	541 931
2012	219	19 319	7 854	16	27 408	5,1	539 545
2013	193	24 256	10 538	46	35 033	6,5	540 477
2014	187	27 573	12 711	35	40 506	7,5	542 932
2015	188	30 956	14 667	47	45 858	8,4	546 065
2016	224	33 388	15 793	37	49 442	9,0	550 236
2017	225	36 183	17 826	46	54 280	9,7	556 742
2018	274	39 882	19 463	56	59 675	10,6	560 503
2019	274	43 186	21 721	57	65 238	11,6	564 100
2020	432	45 747	23 077	55	69 311	12,2	566 572

Liitetaulukko 4. Erityistä tukea saaneet peruskoulun oppilaat opetuksen toteutuspaikan mukaan 2020

Opetuksen toteutuspaikka	Esiopetus	Vuosiluokat 1–6	Vuosiluokat 7–9	Lisäopetus	Yhteensä	Yhteensä, %
Opetus kokonaan erityisryhmässä, erityiskoulu	72	1 766	1 458	44	3 340	6,5
Opetus kokonaan erityisryhmässä, muu kuin erityiskoulu	234	9 000	4 574	5	13 813	27,0
Opetuksesta 1–19 % yleisopetuksen ryhmissä	91	4 339	2 428	0	6 858	13,4
Opetuksesta 20–49 % yleisopetuksen ryhmissä	13	2 646	2 281	0	4 940	9,7
Opetuksesta 50–79 % yleisopetuksen ryhmissä	21	3 037	2 660	0	5 718	11,2
Opetuksesta 80–100 % yleisopetuksen ryhmissä	223	10 582	5 595	17	16 417	32,1
Yhteensä	654	31 370	18 996	66	51 086	100,0

Liitetaulukko 5. Erityistä tukea saaneet peruskoulun oppilaat 1995–2020 ¹⁾

Vuosi	Erityis- koulussa	Osuus peruskoulun oppilas- määrästä, %	Muussa perus- koulussa	Osuus peruskoulun oppilas- määrästä, %	Yhteensä	Osuus peruskoulun oppilas- määrästä, %	Perus- koulun oppilas- määrä
1995	10 871	1,8	6 142	1,0	17 013	2,9	588 162
1996	11 270	1,9	6 608	1,1	17 878	3,0	589 128
1997	11 901	2,0	8 099	1,4	20 000	3,4	592 375
1998	12 002	2,0	9 824	1,7	21 826	3,7	591 679
1999	11 884	2,0	12 481	2,1	24 365	4,1	591 272
2000	11 770	2,0	15 204	2,6	26 974	4,5	593 451
2001	10 986	1,8	19 846	3,3	30 832	5,2	595 727
2002	10 849	1,8	23 168	3,9	34 017	5,7	597 356
2003	10 461	1,8	26 378	4,4	36 839	6,2	597 414
2004	10 043	1,7	29 755	5,0	39 798	6,7	593 148
2005	9 663	1,6	33 115	5,6	42 778	7,3	586 381
2006	8 657	1,5	36 042	6,2	44 699	7,7	578 918
2007	8 169	1,4	37 916	6,6	46 085	8,1	570 689
2008	7 807	1,4	39 450	7,0	47 257	8,4	561 061
2009	7 089	1,3	40 079	7,2	47 168	8,5	553 329
2010	6 716	1,2	39 994	7,3	46 710	8,5	546 423
2011	6 046	1,1	38 035	7,0	44 081	8,1	541 931
2012	5 413	1,0	35 603	6,6	41 016	7,6	539 545
2013	5 349	1,0	34 285	6,3	39 634	7,3	540 477
2014	5 070	0,9	34 350	6,3	39 420	7,3	542 932
2015	4 607	0,8	35 400	6,5	40 007	7,3	546 065
2016	4 249	0,8	36 788	6,7	41 037	7,5	550 236
2017	4 258	0,8	38 866	7,0	43 124	7,7	556 742
2018	4 115	0,7	41 317	7,4	45 432	8,1	560 503
2019	3 474	0,6	44 723	7,9	48 197	8,5	564 100
2020	3 414	0,6	47 672	8,4	51 086	9,0	566 572

1) Vuosien 1995–2010 erityisopetukseen otetut ja siirretyt oppilaat on rinnastettu erityistä tukea saaneisiin oppilaisiin.

Liitetaulukko 6. Osa-aikaista erityisopetusta saaneet peruskoulun oppilaat lukuvuodesta 2001–2002 lukuvuoteen 2019–2020

Luku- vuosi	Pojat		Tytöt		Yhteensä	Osuus perus- koulun oppilas- määrästä, %	Perus- koulun oppilas- määrä syys- luku- kaudella
	Yhteensä	Osuus peruskoulun poikien määrästä, %	Yhteensä	Osuus peruskoulun tyttöjen määrästä, %			
2001–2002	77 422	25,4	42 125	14,5	119 547	20,1	595 727
2002–2003	78 572	25,7	45 565	15,6	124 137	20,8	597 356
2003–2004	79 356	26,0	47 034	16,1	126 390	21,2	597 414
2004–2005	80 541	26,5	49 407	17,1	129 948	21,9	593 148
2005–2006	78 600	26,2	49 691	17,3	128 291	21,9	586 381
2006–2007	78 388	26,5	50 253	17,8	128 641	22,2	578 918
2007–2008	76 583	26,2	49 705	17,9	126 288	22,1	570 689
2008–2009	77 160	26,9	50 729	18,5	127 889	22,8	561 061
2009–2010	77 485	27,3	51 172	19,0	128 657	23,3	553 329
2010–2011	70 458	25,1	47 969	18,0	118 427	21,7	546 423
2011–2012	68 524	24,7	47 743	18,1	116 267	21,5	541 931
2012–2013	70 713	25,6	49 488	18,8	120 201	22,3	539 545
2013–2014	72 404	26,1	50 487	19,2	122 891	22,7	540 477
2014–2015	72 612	26,1	50 474	19,1	123 086	22,7	542 932
2015–2016	71 552	25,6	50 688	19,0	122 240	22,4	546 065
2016–2017	70 758	25,1	49 370	18,4	120 128	21,8	550 236
2017–2018	71 876	25,2	50 951	18,8	122 827	22,1	556 742
2018–2019	72 736	26,6	51 994	18,1	124 730	22,3	560 503
2019–2020	68 676	25,0	50 006	18,2	118 682	21,0	564 100

Liitetaulukko 7. Tehostettua tai erityistä tukea saaneet peruskoulun oppilaat maakunnittain 2020

1)

Maakunta	Tehostettua tukea saaneet oppilaat		Erityistä tukea saaneet oppilaat		Tehostettua tai erityistä tukea saaneet oppilaat		Peruskoulun oppilasmäärä
	Yhteensä	Osuus peruskoulun oppilasmäärästä, %	Yhteensä	Osuus peruskoulun oppilasmäärästä, %	Yhteensä	Osuus peruskoulun oppilasmäärästä, %	
Koko maa	69 311	12,2	51 086	9,0	120 397	21,3	566 572
Uusimaa	20 211	11,7	18 068	10,	38 279	22,2	172 383
Varsinais-Suomi	5 769	12,7	5 204	11,5	10 973	24,2	45 303
Satakunta	2 615	12,6	2 183	10,5	4 798	23,0	20 834
Kanta-Häme	2 183	12,6	1 413	8,1	3 596	20,7	17 384
Pirkanmaa	6 814	12,3	3 702	6,7	10 516	18,9	55 599
Päijät-Häme	2 584	13,3	2 041	10,5	4 625	23,8	19 408
Kymenlaakso	2 117	13,8	2 080	13,5	4 197	27,3	15 388
Etelä-Karjala	1 608	13,9	1 144	9,9	2 752	23,9	11 535
Etelä-Savo	1 366	11,2	1 256	10,3	2 622	21,6	12 145
Pohjois-Savo	3 084	13,1	1 816	7,7	4 900	20,9	23 474
Pohjois-Karjala	2 094	14,4	1 247	8,6	3 341	23,0	14 547
Keski-Suomi	3 726	13,0	2 277	7,9	6 003	20,9	28 693
Etelä-Pohjanmaa	2 446	11,7	1 664	8,0	4 110	19,7	20 832
Pohjanmaa	2 540	12,6	1 493	7,4	4 033	20,1	20 099
Keski-Pohjanmaa	1 087	13,1	494	6,0	1 581	19,1	8 289
Pohjois-Pohjanmaa	6 087	11,4	3 086	5,8	9 173	17,2	53 186
Kainuu	749	11,1	571	8,5	1 320	19,6	6 726
Lappi	1 837	10,6	1 227	7,0	3 064	17,6	17 412
Ahvenanmaa	360	12,0	116	3,9	476	15,8	3 010

1) Koko maa -luku sisältää ulkomaan koulujen tietoja, jotka eivät ole mukana maakunnittaisissa luvuissa. Ulkomailla olevissa kouluissa oli 34 tehostettua tukea saavaa oppilasta, 4 erityistä tukea saavaa oppilasta ja 325 peruskoulun oppilasta.

Liitetaulukko 8. Erityistä tukea saaneet opiskelijat tutkintoon johtavassa ammatillisessa koulutuksessa opetuksen toteutuspaikan mukaan 2019–2020

Vuosi	Ammatillisessa erityisoppilaitoksessa	Muussa ammatillisesta koulutusta antavassa oppilaitoksessa	Yhteensä	Osuus ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärästä, %	Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärä
2019	4 512	31 013	35 525	11,1	320 058
2020	3 947	30 936	34 883	11,2	310 432

Laatuseloste: Erityisopetus

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilasto sisältää tietoja peruskoulun tehostetusta tuesta, erityisestä tuesta ja osa-aikaisesta erityisopetuksesta sekä ammatillisen koulutuksen erityisopetuksesta.

Tietoja käytetään mm. koulutuksen suunnittelussa, tutkimuksessa ja arvioinnissa sekä kansainvälisissä koulutustilastoissa.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Mikäli yleinen tuki ei riitä, annetaan tehostettua tukea ja mikäli tehostettu tuki ei riitä, annetaan erityistä tukea. Aiempien vuosien (2010 asti) erityisopetukseen otetut ja siirretyt peruskoulun oppilaat on rinnastettu tässä tilastossa erityisen tuen oppilaisiin.

Tehostettu tuki tarkoittaa oppilaan tukea, josta on tehty tehostetun tuen oppimissuunnitelma. Tehostettua tukea annetaan oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja (esimerkiksi tukiopetusta, osa-aikaista erityisopetusta, avustaja- tai tulkitsemispalveluja). Oppilaalle järjestettävä tuki kirjataan oppimissuunnitelmaan, joka laaditaan pedagogiseen arvioon perustuen yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Erityinen tuki tarkoittaa oppilaan tukea, josta on tehty kirjallinen erityisen tuen antamista koskeva päätös. Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joille kasvun, kehityksen ja oppimisen tavoitteiden toteuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä ja se muodostuu erityisopetuksesta ja muusta tuesta. Ennen erityisen tuen päätöstä kuullaan oppilasta ja hänen huoltajaansa sekä tehdään pedagoginen selvitys, johon sisältyy arvio erityisen tuen tarpeesta. Päätös tarkistetaan ainakin toisen vuosiluokan jälkeen ja ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä. Erityisen tuen oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.

Osa-aikaisella erityisopetuksella tarkoitetaan opetusta, jota oppilas voi saada muun opetuksen ohessa, jos hänellä on vaikeuksia oppimisessaan tai koulunkäynnissään. Oppilas voi saada osa-aikaista erityisopetusta myös tehostetun tai erityisen tuen aikana.

Ammatillisen koulutuksen erityisopetustiedot sisältävät tietoja erityisen tuen opiskelijoiden lukumääristä. Erityisellä tuella tarkoitetaan opiskelijan tavoitteisiin ja valmiuksiin perustuvaa suunnitelmallista pedagogista tukea sekä erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyitä. Ammatillisen koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijalle annettavasta erityisestä tuesta. Erityisen tuen tarve määritellään jokaiselle opiskelijalle yksilöllisesti. Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat yhdessä tarvittavista tukitoimista osaamisen hankkimisen ja osoittamisen aikana. Sovitut tukitoimet kirjataan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS).

Tilastoaineistot sisältävät kansalliset ja kansainväliset koulutusala- ja -asteluokitukset, oppilaitosta kuvaavat luokitukset sekä erilaiset alue- ja demografiset luokitukset.

Tilastolain (23.4.2004/280 muut. 361/2013) mukaan valtion tilastotoimen tehtävänä on huolehtia yhteiskuntaolojen ja niiden kehitystä kuvaavien tilastojen laatimisesta yleistä käyttöä varten. Laki Tilastokeskuksesta (24.1.1992/48) osoittaa tehtävän kuuluvan Tilastokeskukselle.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Peruskoulun erityisopetustilasto on laadittu opetuksen järjestäjien ”Peruskoulujen erityisopetuskyselyssä” Tilastokeskukselle ilmoittamien tietojen sekä henkilö pohjaisten opiskelija- ja tutkintotietojen pohjalta, jotka Tilastokeskus on kerännyt koulutuksen järjestäjien kautta oppilaitoksilta, suoraan oppilaitoksilta ja KOSKI-tietovarannosta.

Vuoteen 2019 saakka peruskoulun erityisopetustilasto perustui kouluittaisiin tietoihin, jotka Tilastokeskus keräsi verkkolomakkeella ”Oppilaitostason oppilaat ja opiskelijat” opetuksen järjestäjiltä peruskouluissa järjestetystä opetuksesta.

Ammatillisen koulutuksen erityisopetustilaston tiedot ja lukiokoulutuksen erityisten opetusjärjestelyjen tiedot perustuivat vuoteen 2018 saakka Tilastokeskuksen koulutuksen järjestäjiltä tiedostosiirtoina keräämiin henkilö pohjaisiin tietoihin.

Aineistot ovat kokonaisaineistoja.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tietojen käsittelyprosessin aikana tilaston perustana olevien tietojen korkea laatu varmistetaan useiden erilaisten tilastollisten tarkistusohjelmien avulla, tiedonantajille tehdyillä lisäkyselyillä sekä vertailuilla aiempiin vastaaviin tilastoihin ja muihin tietolähteisiin. Tiedonantajien ilmoittamien tietojen puutteet ja virheet vaikuttavat tilaston laatuun kuitenkin heikentävästi.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Aineisto on lopullinen ja ilmestyy vuosittain. Tiedot peruskoulun tehostettua ja erityistä tukea saaneista oppilaista ilmestyvät noin yhdeksän kuukautta viiteajankohdan jälkeen. Peruskoulun osa-aikaisen erityisopetuksen tiedot valmistuvat vuoden kuluttua viiteajankohdasta. Ammatillisen koulutuksen erityisopetusta käsittelevät tiedot valmistuvat noin puolen vuoden kuluttua viiteajankohdasta.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilastosta julkaistaan tietoja [tilaston kotisivuilla](#) ja [maksuttomassa Statfin-tietopalvelussa](#). Tarkempia tietoja voi kysellä myös suoraan Ajankäyttö, koulutus ja kulttuuri -ryhmältä, jossa tilasto laaditaan. Aineistosta on mahdollista tehdä tilauksesta erityisselvityksiä.

Lisää tietoa tilastossa käytetyistä käsitteistä löytyy tilaston kotisivulta. Tilastoissa käytetyt [luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen internetsivuilla](#) sekä painetuista luokituskäsikirjoista.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastokeskus on tehnyt useita koulutussektoreita kattavia erityisopetustilastoja lukuvuosilta 1979-1980, 1981-1982, 1983-1984 ja 1987-1988. Nämä tiedot eivät ole kaikilta osin täysin vertailukelpoisia keskenään eivätkä myöhempien vuosien kanssa.

Vuosina 1995-2019 Tilastokeskus on kerännyt rahoitusnäkökulmasta erityisopetustietoja peruskoulujen erityisopetukseen otetuista ja siirretyistä ja vuodesta 2011 alkaen erityistä tukea saaneista oppilaista. Rahoitustiedot ovat vertailukelpoisia, mutta erityisopetuksen tilastoinnin näkökulmasta suppeita. Ne eivät sisällä tietoa esim. osa-aikaisesta erityisopetuksesta.

Vuonna 1998 ja vuodesta 2001 lähtien vuosittain Tilastokeskus on laatinut yksityiskohtaisemman erityisopetustilaston, jossa ovat mukana sekä peruskoulun erityisopetukseen otetut ja siirretyt (vuoteen 2010 asti) ja erityistä tukea saaneet oppilaat (vuodesta 2011 alkaen) että osa-aikainen erityisopetus. Tilastoinnissa tapahtuneiden muutosten vuoksi vuosien 1998 ja 2001 ja lukuvuoden 2001-2002 osa-aikaisen erityisopetuksen tiedot eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Sen sijaan lukuvuoden 2001-2002 tietoja ja sitä tuoreempia tietoja voidaan vertailla keskenään. Osa vuoden 2020 tiedoista (mm. tiedot pidennetystä oppivelvollisuudesta) on KOSKI-tietovarannosta. Tietolähteen muutos on voinut vaikuttaa vertailukelpoisuuteen aiempien vuosien tietojen kanssa.

Tietoja ammatillisen koulutuksen erityisopetuksesta on kerätty lukuvuoden 1987-1988 jälkeen vuodesta 1999 lähtien. Vuosien 1999-2003 tiedot ovat pääsääntöisesti vertailukelpoisia keskenään. Vuonna 2004 ammatillisen koulutuksen tilastoinnin perusjoukko muuttui niin, ettei vuoden 2004 tietoja voi suoraan verrata aiempien vuosien tietoihin. Samoin tapahtui vuoden 2018 muutosten (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017) myötä ja aikasarja vuosilta 2004-2017 ei ole vertailukelpoinen vuoden 2018 tietojen kanssa. Vuodesta 2018 alkaen ammatillista koulutusta ei enää jaoteltu nuorille suunnattuun opetussuunnitelmaperusteiseen ammatilliseen peruskoulutukseen ja aikuisille suunnattuun näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen. Ammatillisen koulutuksen 20.9. poikkileikkausopiskelijamäärä vuodelta 2018

ei ole vertailukelpoinen edellisten vuosien opiskelijamäärien kanssa, sillä ennen vuotta 2018 tieto 20.9. poikkileikkajankohdalta oli vain nuorille suunnatun opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen koulutuksen opiskelijoista. Opetusryhmätieto oli vuonna 2018 kaikilla erityisopiskelijoilla, kun aikaisemmin tieto oli vain opetussuunnitelmaperusteisen koulutuksen erityisopiskelijoilla.

Vuosien 2019 ja 2020 ammatillisen koulutuksen erityisopetustiedot sisältävät ammatilliset perustutkinnot hankkimistavasta riippumatta (oppilaitoksessa opiskelu, koulutussopimus, oppisopimus) sekä ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot. Vuoden 2019 ja 2020 tilasto ei sisällä ammatillisen koulutuksen erityisen tuen opetusryhmätietoa. Ko. vuosien tiedot on saatu KOSKI-tietovarannosta.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Erityisopetustilasto on laadittu samoja periaatteita noudattaen kuin esi- ja peruskouluopetuksen ja ammatillisen koulutuksen tilastot. Näitä tilastoja voidaan hyvin käyttää rinnan, kunhan otetaan huomioon tilastojen erityispiirteet.

Lisätietoja

Heli Hiltunen 029 551 3314
Vastaava osastopäällikkö:
Hannele Orjala

koulutustilastot@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Koulutustilastot. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute